

Markedsføring av lokal bærekraft

-for gårdbrukere

Matproduksjon i landbruket utnytter jordas begrensede ressurser og er også en av de største bidragsyterne til den globale oppvarmingen. Mat er en livsnødvendighet, men matproduksjonen er også en miljøtrussel. På grunn av befolkningsøkning, endring i mattrender og økende forbruk, forbraker vi stadig mer av naturressursene. Matsvinn er også et problem som øker byrden på miljø og ressurser. Når mat kastes, er all bruk av land, energi og innsatsfaktorer brukt til fremstilling av matvaren, bortkastet.

Matsikkerhet. Et økt miljøtrykk har ført til at begrepet matsikkerhet har blitt løftet fram i internasjonale diskurser om våre matsystem. Hvordan garantere matsikkerhet med befolkningsvekst i lys av klimaendringer der også konkurranse om landområder, vann og andre ressurser er en av de sentrale styringsutfordringene i vår moderne tid? Vår egen matproduksjon er i stor grad avhengig av importert kunstgjødsel og føringredienser. Ved å utnytte lokale ressurser og minimere import, øker matsikkerheten.

Lokal bærekraftighet betyr at et geografisk område er designet, bygd og drevet slik at det forbraker energi og naturressurser effektivt og rettferdig. Både for denne og framtidens generasjoner av mennesker, men også for andre arter. Bærekraftig produksjon inneholder tre dimensjoner; produksjonen skal være miljømessig bærekraftig, samfunnmessig bærekraftig og økonomisk bærekraftig. Ved å inkludere bærekraftige standarder inn i drifta, har et gårdsbruk mange muligheter til å redusere negative miljøpåvirkninger og samtidig til å øke inntjeningen.

Livssyklusenking Livssyklusenking viser til en bærekraftig strategi som tar hensyn til alle relevante faktorer assosiert med varer og tjenester i en verdikjede. Livssyklusstilnærming krever fokus på råvare- og energiforbruk samt utslipp som skjer i hele livssyklusen til de ulike produksjonene og produktene. Livssyklusenking og relaterte verktøy som livssyklusanalyser (LCA) har blitt en viktig del av effektiv miljøforvaltning.

Ved å innføre bærekraftig tenkning og praksis, kan man oppnå mye for enkeltbruk og jordbruk generelt, både økonomisk og miljømessig:

- Ta skritt for å utnytte alle tilgjengelige lokale ressurser og biprodukter
- Minimere bruken av fossilt brensel
- Minimere bruken av kunstgjødsel
- Redusere import av fossilt brensel, gjødsel og føremer
- Redusere avfallsmengden

Þorvaldseyri gård ligger på Islands sørkyst, vulkanen under Eyjafjallajökull. Den ble kjent verden over etter et vulkanutbrudd i 2010 som gjorde flere tusen fly "askefaste" Europa rundt.

Selv om gården Þorvaldseyri og landområdene rundt ble dekket av svart aske, noe som resulterte i feilslåtte avlinger og husdyrdød, bestemte eierne seg for å utnytte denne voldsomme hendelsen til det positive for ytterligere å styrke gårdsdrifta og lokalsamfunnet rundt. Gården Þorvaldseyri har veldig spesielle forutsetninger; den kan produsere egen elektrisitet fra et lite vannkraftverk i nærheten og har egen brønn med varmt undergrunns vann. Husdyrfôr og plantegjødsel produseres lokalt av biprodukter. Egenpresset rapsolje selges til forbrukere, men kan også brukes som drivstoff (biodiesel) på gårdsmaskinene.

Husholdningen er i stor grad bærekraftig; gårdens egne produkter brukes til mat og grønnsaker og frukt blir dyrket til eget forbruk. Prosjektet Northern Cereal som er finansiert av NPA har beskrevet denne lokale bærekraften og dens miljømessige og sosiale betydning. Livssyklusanalyser ble brukt på gårdens data, og basert på kalkulasjonene ble det fastslått at ved å anvende livssyklusmetoder kan gården kan spare 146.800 EUR (ca. 1,5 mill NOK), samt redusere utslippet av drivhusgasser med 18 tonn per år.